

NYTT FRÅN UPPSALA- KRETSEN nr 2 2019

**Sommarens
program**

Säkerhetstänk

**Finlandeskader
2018**

Svenska Kryssarklubben

Enkel matematik på sjön:

Kretsmedlem
+ Svenska Sjö

**Bättre försäkring
till lägre pris**

Som medlem i Svenska Kryssarklubben är du delägare i Svenska Sjö. Det ger dig direkta fördelar som mer omfattande försäkring och lägre premier. Men du får också andra fördelar som resultatbonus och en smidigare skadereglering. Tillsammans med båtorganisationerna arbetar vi ständigt med att utveckla de bästa båtförsäkringarna och trygghetslösningarna för dig och din båtklubb.

Välkommen att räkna ut din premie på www.svenska.sjö.se

Vid rodret

Kaffedags

Jag skruvade av termoslocket, kände kaffedoften och fyllde halva koppen. Utsökt.

Ja, egentligen var väl kaffet bara sådär, lite halvljummet och ganska svagt. Men det serverades under presenningen i sittbrunnen. Solen värmdes genom duken, växthuseffekten var för en gångs skull på rätt plats, och livet kändes angenämt. Liksom kaffet.

Det är dags för vårustning av båten. Det är inte bara ett arbete som ska göras, det är minst lika mycket tillfälle för drömmar och planer. Att polera skrovsidorna rymmer lika mycket tanke på polermaskinen och polermedel som förhoppningar om hur båten ska se ut vid bryggorna i sommar.

Under vintern blir det inte så mycket social samvaro på varvet. Träffar man någon annan båtägare så blir det bara en kort hälsning, kanske ett käckt ”Nu är det snart dags för sjösättning”, men på det hela taget är det rätt tomt. Nu är läget ett annat. Diskussionerna tar ordentlig fart, och alldeles speciellt om bottenfärg. Ja, alla som varit på ett småbåtsvarv i april vet vad jag menar. Tiden för verkligt arbete kanske naggas i kanten. Det händer att jag får höra att jag pratar mer än jag jobbar.

Telefonen ringer. ”Javisstja, ja, jag är på väg, jag håller just på att avsluta.” I formell mening är det nog sant, jag hade just skruvat på termoslocket. Snabbt i med kaffet och hem. Vi har en trädgård att sköta också.

Detta är ett dilemma, båda delarna ska köras igång samtidigt. Trädgården ska städas och äppelträden klippas samma dagar som båtbottnen ska målas.

Hur löste vi det här? Vi bestämde att göra båda sakerna tillsammans, det ena först och det andra sen. Först lite äppelträd, sen lite båtbottnen. Det blev bra, visst är det trevligare att klippa vattskott på träden när man är två. Och det var ganska enkelt att ta ner två muggar till kaffetermosen vid båten. Men när vi höll på att pyssla med den, hörde jag ”Det är konstigt, det är väldigt få kvinnor här nere”. Jag såg mig omkring, och jo, det var nästan bara karlar som stod och skrapade och putsade. Eller pratade. ”Och vad gör egentligen alla karlarna här? Åker dom hit för att göra ett jobb eller hemifrån för att slippa ett annat?”

På det hade jag inget svar.

Foto Maria Kronander.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna till SXX Uppsalakretsen, kretsen som vill samla Kryssarklubbare i de nordliga delarna av Mälaren och Roslagen:

Mats Blohm	Björklinge	Ellenor Danielsson	Alunda
Agnes Blohm	Björklinge	Joakim Guttman	Hägersten
Michael Blohm	Björklinge	Mats Ståhlberg	Älvkarleby
Thomas Carlson	Uppsala	Martti Virtanen	Eurajoki,
Joakim Danielsson	Alunda		Finland

Vi hoppas våra nya medlemmar ska finna nytta och nöje i sitt medlemskap och samtidigt finna gemenskap med andra båtvänner. Är du ny medlem, men ditt namn ännu inte har hunnit föras in i listan, är du ändå lika välkommen!

Rättelse

I Nytt från Uppsalakretsen nr 1 år 2019 fanns en artikel med titeln Bernadotte – Birka – Bullar. Deltagarna i den beskrivna kultureskadern på Mälaren hette Bo och Ingrid Nordlund, Mats Pettersson och Marianne Ehrengren samt Lars och Monika Åkerlund.

Redaktionen

Till salu

Hook & Moor teleskophake 1,15–2 m

Använd 2 säsonger. 400:- eller bud.

Håkan Nilsson tel: 070-575 23 22

Medborgarskolans sjölivskurser

Kryssarklubben har avtal med Medborgarskolan Uppsala att våra medlemmar får 200 kronor i rabatt på ordinarie sjölivskurser (ej SRC). Bästa sättet är att boka direkt med verksamhetsansvarig, Lina Öberg, 010-1575 214, eller lina.oberg@medborgarskolan.se. Ange att du är medlem i Kryssarklubbens Uppsalakrets. Medborgarskolans kursutbud hittar du på www.medborgarskolan.se

Framför stäven

9 april klubbdag Uppsala

Hjertmans klubbdag

Även i vår bjuder *Hjertmans*, Uppsala, in båtklubbarna till en dag med rabatter, information och fika. Tid kl 10.00 – 20.00. Sylveniusgatan 5, buss nr 1.

11 april klubafton Uppsala

Historisk resa

Tid och plats: Kl 19.00 i USS klubbhus, Skarholmsvägen 2, Uppsala (buss 11, Lyssnavägen). Medlemmar i båtklubbar eller Fyrsällskapet är välkomna!

Den 11 april (OBS torsdag, inte som vanligt en måndag!) kommer vi att göra en historisk resa som tar oss 300 år tillbaka i tiden: Till ryssens härjningar i Roslagen för 300 år sedan. *Lars Nylén* och *Anders Nylund* sammanfattar händelserna 1719 och framåt, när stormakten i öster brände och plundrade längs Upplandskusten. Muntlig tradition och egna minnesbilder belyser rysskräcken, och uppbyggnaden av försvarslinjer längs kusten beskrivs. Ett samarbete mellan Uppsalakretsen och Svenska Fyrsällskapet Upplandsdistrikt.

Foto Esbjörn Hillberg.

25 maj utflykt Limö

Limö fyrar

Den 25 maj ordnas en utfärd till Limö fyrar utanför Gävle. Samling lördag den 25 maj senast kl 9.30, då båten (kostar 100 kr) avgår till Limö. Den går från Södra Skeppsbron i Gävle. Före detta fyrskeppet Almagrundet ligger vid norra kajen. På Limö kommer bröderna *Ingemar* och *Roland Lenströmer* att visa oss till den gamla fyren från 1902 och den nya. Möjlighet att äta ombord på båten eller på Limös kafé. Båten går tillbaka till Gävle kl 16.00. Ett samarbete mellan Uppsalakretsen och Svenska Fyrsällskapet Upplandsdistrikt.

Anmälan: Senast 2019-05-20 per mejl till: gunnar.boman@medsci.uu.se

Hamnen i Örsundsbro med båtklubben i bakgrunden. Foto Örsundsbro Företagarförening.

25–26 maj eskader Örsundsbro

Lilla Båtmötet i Örsundsbro

Notera datum för årets *Örsundsbro-eskader*! Se vidare information på s 16.

sista veckan i maj

Eskader till Shetlandsöarna

Eskadern går via Skottland och Caledonian Canal till *Shetlandsöarna*. Beräknad hemkomst i mitten av augusti. Se vidare information på s 16.

månadsskiftet maj-juni

Korteskader till Åland

SXK Eggegrundskretsen seglar från Vässarö till *Åland*. Mera information på www.sxk.se, välj Eggegrundskretsen.

6 juni Öppen hamn

Öppen hamn på Skarholmen

Båtklubbar på Skarholmen håller öppen hamn. SSRS deltar.

omkring 12 juni Mälareeskader

Kultureskader i Mälaren

En knapp vecka med besök på några av *Mälarens* alla kulturskatter. Se vidare information på s 16.

Lagom vind vid Singösexan hösten 2018. Foto Sergio Crisostom.

15 juni 6-timmarssegling Singöfjärden

Singösexan vår

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på *Singöfjärden* i samarbete med ÖSS. Samling vid Bergskär. För information, se www.oss.se eller www.sxk.se

16 juni 6-timmarssegling Ekoln

Vårkvarten

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på *Ekoln*. Start och mål vid ESK. För mer information, se Uppsalakretsens hemsida på www.sxk.se

2 juli eskader Åland och Åbo

Åland-Åbo-eskader

Norr om *Åland* och vidare till *Åbo*. Se vidare information på s 16.

24 augusti 6-timmarssegling Singöfjärden

Singösexan höst

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på *Singöfjärden* i samarbete med ÖSS. Samling vid Bergskär. För information, se www.oss.se eller www.sxk.se

25 augusti 6-timmarssegling Ekoln

Höstkvarten

Uppsalakretsen arrangerar 6-timmarssegling på *Ekoln*. Start och mål vid ESK. För mer information, se Uppsalakretsens hemsida på www.sxk.se

I kölvattnet

Den 14 januari inleddes vårens programkvällar av Björn Geijer, som pratade om Öregrunds skärgård, hamnar och naturhamnar. Björn, medförfattare till boken "Öregrunds övärld", gav en fyllig information om naturhamnar, öar och ankring från Arholma till Örskär inför en publik om 45 personer.

En vecka senare, den 21 januari, genomförde Uppsalakretsen sin första klubbafton på annan plats än Uppsala; nämligen Östhammar. Då repriserade Björn Geijer sitt föredrag hos Östhammars Segelsällskap. Detta som en del av aktiviteter för att bredda kretsens verksamhet också vid kusten. Till denna klubbafton kom 26 personer.

Den 4 februari kom Anders Knutas för att prata om Röka ström och Landsortsfarleden. Anders informerade intressant och målande om arbetet med Röka ström och dessutom om förändringar/förnyelser av Landsortsfarlederna. Vi fick också en fängslande inblick i hur sjökort mäts upp med dagens teknologi.

Den 11 mars ägnades kvällen åt mast-, rigg- och segeltrim. Kretsen besöktes av Charles och Johan Tillander samt Johan Helin från Västerås Segelservice, alla med gedigna erfarenheter från segling och kappsegling. Vi fick under kvällen goda, och praktiska, råd om påmastning och trimning av rigg och segel. Att det var väl investerade timmar inför kommande sjösättning och årets första segling kunde 51 deltagare konstatera!

Ebbe Johnson

Författaren Björn Geijer trivs bäst i norra Roslagen. Foto privat.

Här sänks bojsten till bojen vid Gåssten.
Foto Kjell Pernestål.

Hamn och farled

Uppsalakretsens hamn- och farledskommitté planerar att lägga ut flera nya bojar under säsongen 2019 samt inspektera befintliga.

Bojen vid Sladdarö förses med en ny uppankring då den gamla hade draggat. Bojen vid Slada hamn kan, beroende på hur den klarat isen under vintern, bli flyttad.

En ny boj kommer att placeras ut vid Almarestäket för att utgöra en väntboj inför broöppning och under ombyggnaden av bron.

Flera nya bojar kommer att placeras ut i Öregrundsgrepen. Deras slutliga positioner är ännu inte bestämda. Det kommer att meddelas på kretsens hemsida så snart bojarna är utlagda.

Vi behöver *bojombud* som bevakar våra bojar samt rapporterar eventuella skador, dragning etc. Är du intresserad så kontakta

Kjell Pernestål, kjell.pernestal@gmail.com

Pröva 6-timmarssegling!

Detta är en form av tävling som passar alla, oavsett seglings- och intressenivå. Sommaren 2019 går Vår-Singösexan på Singöfjärden lördag 15 juni. Skepparmöte på Bergskär. Vårkvarten söndag 16 juni. Start kl 10 på ESK.

Höst-Singösexan lördag 24 augusti, Höst-Kvarten söndag 25 augusti.

Välkommen med din anmälan! För mera information, kontakta:

Kvartar på Ekoln: Tore Ericsson, Tore.Ericsson@fysik.uu.se, 070-295 25 44, 018-52 75 56

Sexor på Singöfjärden: Kjell Pernestål, kjell.pernestal@gmail.com, 070-930 46 90

Teknik och säkerhetstänk

Gasvarnare

Vi börjar med gaslarm eftersom man inte verkar prioritera de funktionerna i båtar. Däremot finns det flera källor med installationsbeskrivningar och krav för gasol i båtar. På husvagnssidan tycks man vara mer vaken för vikten att få larm om förekomst av farlig gas. Där är det gasol, kolmonoxid och narkosgas som är aktuella. Vi på båtsidan behöver nog inte bekymra oss om narkosgas, men de gasvarnare jag tittat på har även det alternativet med, och då får man det på köpet.

Innan man sätter igång och installerar ska man ha klart för sig var sensorerna ska sitta, eftersom gasol och kolmonoxid finns på olika håll. Gasol är en tung gas och lägger sig i botten på båten och därför vill man ha gasolsensorn nära durken, medan kolmonoxid är en lätt gas och stiger mot taket och därför bör detekteringen av kolmonoxid sitta högt i båten.

Jag har hittat två larm som klarar både kolmonoxid och gasol med separata givare som kan placeras på rätt höjd för respektive gas, nämligen 3Gas+ gaslarm och *Thitronik*.

Ytterligare ett larm klarar alla aktuella gastyper, men det har bara en enhet för allt, så där måste man välja om man vill skydda sig mot den ena eller den andra gastyten och det är inte optimalt vad jag kan se.

Till de nämnda gasvarnarna finns installationsbeskrivningar.

Brandsläckare

Vidare har jag uppmärksammat att det kommit en för mig ny typ av brandsläckare som inte smutsar ner vid släckning utan använder kaliumbaserad rök. Den heter *Maus* och finns beskriven på Folksams hemsida och även hos Hjertmans.

Flytvästar

I Sverige använder vi för det mesta flytväst på sjön och det är bra, och en del av den flitiga användningen är uppblåsbara flytvästars förtjänst.

Många tänker dock inte på att en uppblåsbar flytväst måste underhållas för att vara säker och fungera när den behövs. Det finns komponenter som åldras och som gör att västen kanske inte löser ut när den ska. Gaspatronen kan ha läckt så att den är tom, och den kan ha lossnat om man inte har monterat en säkring för att hålla patronen på plats; själva ”lungan” kanske inte är tät.

Man ska med jämna mellanrum kontrollera sin uppblåsbara flytväst. Om man inte själv är säker på hur det ska göras kan det lämpligen ske hos den som levererat flytvästen. Där kan man också få råd om hur ofta flytvästen bör kontrolleras.

MAUS, en helt ny typ av brandsläckare. Foto MAUS.

Checklista

På www.sailguide.com finns en forumdiskussion om vad som är nödvändigt för havssegling och havsöverfarter allmänt. Där finns också en checklista som man kan gå igenom för att kontrollera att båten (den egna eller en lånebåt) har all funktionalitet och utrustning som behövs både för framförandet och i nödsituationer.

Ett annat bra exempel på checklista är den lista som ska användas för att kontrollera båtarna som seglar runt Gotland i ÅF Ocean Race 2019 ("Gotland Runt").

Kurt Sjöberg

Webbadresser

Gasvarnare

3Gas+ gaslarm: <https://www.3gasplus.com/en/3gas-homepage-en/>

Thitronik: <http://www.thitronik-automotive.de/produkte/gaswarngerate.html>

Maus brandsläckare

<https://folksam.anticimex.se/bilen/maus-brandslackare>

<https://www.hjertmans.se/produkter/segling-sakerhet/brandslackare/brandslackare-maus-xtin-klein>

Checklistor

Sailguide: <https://www.sailguide.com/forum/viewtopic.php?t=7344>

ÅF Ocean Race 2019: <http://race.ksss.se/Documents/%C3%85FOR2019/Besiktningprotokoll%20SVE%202019%20Original.pdf>

Tore Ericsson i samtal med en vinnare

–Han vann igen! Hur bär han sig åt? Jo, vi är många som förundrats. Tony Karlsson med gästen Lasse Pettersson är våra mesta 6-timmarsvinnare, med flera inteckningar i Vikingaskeppet (vandringpris för Vårkvarten) och Kopparfatet (dito för Höstkvarten). Det brukar vara många duktiga seglare med, så jag tyckte att det var dags att ta en pratstund med Tony om Kvarten. Vad gör han som är så framgångsrikt?

–Hur sköter du båten? Grejerna ska vara i trim! Allt ska fungera klanderfritt. Jag har bra segel även om de inte är purfärska. Allt behöver inte vara nytt, men det man har ska fungera optimalt. Och man ska också segla optimalt då man seglar!

–Tar ni hänsyn till vindprognosen? Absolut! Vi diskuterar före start hur vi ska planera banan. Det är inte bara hur det blåser vid starten som har betydelse. Väntade vindvridningar måste man också ta med i beräkningen.

–Hur ser strategin ut i övrigt? Det speciella med 6-timmars är att det är fågelvägen (på fritt vatten) som räknas. Det innebär gärna kryss men helst inte krysslag. Bärningen till nästa märke och trolig vindriktning är viktiga parametrar i vår planering. Dessutom måste man planera hela seglingen så att man inte blir utan banben på slutet (man får bara segla varje banben två gånger oavsett riktning).

–Har ni med er fika? Jodå, men vi planerar in fikapausen! Högsta prioritet är båtfart, fikastunden får bli på en lättare slörbog eller före målgång (se nedan).

–Hur planerar ni för att komma i mål nära kl 16? Detta är ett av de roligaste momenten i tävlingen! Eftersom närmsta punktmärken ligger på 1,7 M avstånd från målet gäller det att se till att de inte redan är förbrukade och kan användas på ett bra sätt. Vi planerar noga slutet av tävlingen, speciellt då det återstår någon timma. Det kan ju bli målgång kanske 15.50 eller så och då kan ju sista benet vara lämpligt att nyttja för fikastunden om det finns tid. Att komma in 15.50 eller 16.00 ger ju samma resultat, så det är väl det benet som vi kanske inte seglar optimalt på då!

–Seglar ni i regel med spinnaker? Jo, men det är inte lika avgörande som på en vanlig kryss-läns-bana. Min båt, en Athena 34, är en allroundbåt som seglar bra på andra bogar också, så den är som skapt för 6-timmars!

–Hur gör ni på semestern? Det är klart att man kanske inte seglar helt optimalt,

Tore överlämnade
vandringspriset
på ESK:s årsmöte
27 februari 2019.
Foto ESK.

men även då vill jag ha bra trim på båten. Det är roligast då! Och planera bör man ju göra även då. Middag vid midnatt, missad broöppning och överraskad av en åskfront är inte så kul. Bättre planera, precis som på 6-timmars.

säger *Tony Karlsson*,

som vunnit som rorsman eller gast 5 SM i Safir, ett i Neppare, A-22 och 2-Krona vardera och otaliga andra kappseglingar på klubb- och regionsnivå. Även Lasse Pettersson har vunnit många stora kappseglingar, bl a på Gotland Runt. Nu är Lasse pensionär sedan flera år, så då de seglar tillsammans får Lasse ta pinnen då Tony jobbar på fördäck!

Lite kurios: Vikingaskeppet (se bilden där Tony pratar med Lasse) överlämnades vid Ekolns Segelklubbs årsmöte av undertecknad (Tony var förhindrad att närvara på kretsens årsmöte). Priset skänktes av Rune Larsson (nu Klintenansvarig på USS) till Uppsala Motorbåtssällskap på 90-talet. UMS började då med mer organiserad segelbåtsverksamhet och anordnade kvällsseglingar och utflykter. Tonys pappa Åke var en flitig deltagare med sin Comfort 30 och vann Runstensköret, som tävlingen då hette efter Rune, tre år i rad kring millennieskiftet. Tony var ofta gäst och kommer väl ihåg då han och pappa Åke vann skeppet. Så Tony har kommit i kontakt med vikingaskeppet långt innan det dök upp i Uppsalakretsens regi! (Uppsalakretsen övertog vikingaskeppet när UMS slutade arrangera segelbåtsaktiviteter. Jag hoppas det kommer att vandra länge på Vårkvarten!)

Tore Ericsson för 6-timmarskommittén

Sommarens havseskader

Sommaren 2018 gick Uppsalakretsens längre eskader till norra Åland och längs Finlands västkust upp till Vasa, mittemot Umeå. Eskadern omfattade sex båtar, alla deltog inte under hela eskadern, två båtar gick hela vägen till Vasa. Här några axplock från färden.

Kvällshimmel vid Käringsund.

Mot Åland

Vi startade på Arholma Österhamn med samling den 8 juli. Då hade den hårda nordliga vinden just lagt sig, och vi kunde planenligt dagen därpå gå till Käringsund. Under dagen vred vinden från nord mot nordväst och vi kunde få en bra bog till Åland. Käringsund är ju en stor hamn med gott om plats, och där träffade vi en SXX-eskader från Stockholm, också på väg norrut längs Finlands kust.

Djupviken är en favorit! Dit gick eskadern efter Käringsund. Djupviken ligger på Ålands norra kust och är en bra plats i alla väder. Fin ankring mot berget längs in i viken, på västra sidan. Och intressanta grottor en bit inåt land. Väl värt ett besök!

Nästa anhalt blev Bomarsund med lämningar av en rysk fästning, avsedd att garantera rysk kontroll av Åland. Men fästningen intogs, och förstördes, av en engelsk-fransk flottstyrka i samband med Krimkriget i mitten på 1800-talet.

En annan favorit i Ålands skärgård är Enklinge. Dit kom eskadern mestadels via motor. Ett förslag kom upp att fortsättningsvis enbart segla ”dit vinden blåser”, men slutsatsen blev att överlämna det förslaget till 2019 års eskader! Enklinge har en bra hamn, bastu på en flotte, och affär. Affären ägs av hamnkaptenen, som

också är en duktig mekaniker som ”kan fixa allt”. En av våra båtar fick problem med motorns kylsystem. Det fixade hamnkaptenen!

Katanpää ligger närmare Finlands kust. Här fanns också ett gammalt ryskt fort, senare fångkoloni/fängelse. Bra hamn, men kan vara mycket välbesökt under högsäsong.

Längst in i Djupviken, en säker hamn i alla vindar. Och ett paradiset i fint väder.

På väg mot museet i Bomarsund. Vål värt ett besök!

Västkusten

Kylmäpihlaja ligger strax utanför Rauma på Finlands västkust. En fyr, en liten, men mycket väl skyddad hamn. Dit anlöpte eskadern efter en dags fin segling, hyfsat svaga vindar från sydväst, genom en vacker skärgård. En bra dag! På ön finns också ett kafé och en restaurang. Från fyren har man en bedårande utsikt mot havet och in mot Rauma.

Rauma Yacht Club var vår nästa anhalt. Först gick vi in till Rauma, fastnade i hamnen på grund av mycket lågt vattenstånd, men på kvällen gick eskadern ut till Rauma Yacht Club's hamn. Vi blev mycket väl mottagna, badade bastu, grillade och hade en trevlig kväll tillsammans. Vi föreslog att de skulle besöka Uppsala och Kryssarklubben, kanske kommer vi att få besökare från Rauma nästa år?

Vasa, äntligen! Alla kom inte fram, men två båtar gjorde hela resan; *Alice* och *Liisa II*. Mycket motor blev det längs grunda och steniga farleder, men fram kom vi!

Eskader och väder

När man planerar en eskader finns naturligtvis en plan; att man ska segla ”från punkt A till punkt B”. Det finns förstås också reservdagar för att kunna ta hänsyn till oväntat (?) väder. I somras hade vi ju en kraftig (bitvis

Mycket motorgång blev det.

En ny favorit, Katanpää.

mycket kraftig) nordlig vind från strax efter midsommar till första veckan i juli. Vår eskader var planerad för samling vid Långskär (söder Söderarms fyr) den 8 juli. Den nordliga vinden gjorde att vi fick ändra till Arholma, östra hamnen. Dagen för samling blåste det fortfarande hård nordlig vind, 10–12 m/s, men östra hamnen är väl skyddad och vinden mojnade framåt kvällen.

Dagen därpå, när vi gick till Käringsund, hade vi vind från NNO som under dagen drog mer mot N, 6–8 m/s. *Liisa II* valde att först gå norrut, utanför Arholma, ca 5 nm. Då slog vi, gick så nära vind vi kunde gå, och fick en kurs mot Rödhamn. Inte riktigt rätt mot mål! Men, bra fart, 7–8 knop. Ganska snart skrotade vinden alltmer mot nord och vi kunde få en bog rakt mot Käringsund. Dagens distans blev 32 nm, raka spåret mellan Arholma och Käringsund är 27 nm. Nästa dag, den 10 juli, inleddes den varma och, för eskadern, vindfattiga sommaren. Den svaga vind som fanns, mestadels motvind, gjorde att uttrycket ”motor-eskader” myntades. Och ett intressant förslag till en kommande eskader dök upp: Där planen att segla från A till B blir lite mer flexibel; ”Vi Seglar Med Vinden”!

Text och foto Ebbe Johnson och Svetlana Horbenko

Deltagare

Alice (Albin Nova); Jan Olsson

Liisa II (Dufour 365); Svetlana Horbenko och Ebbe Johnson

Maid4Wind (Bavaria Match 35); Pia och Tomas Hörz

Pipaluk (Comfortina 32); Krister Sällvik och Mathias Ålund

Vildanden (Albin Cumulus); Eva och Sten-Erik Karlsson

Saga (Maxi 33); Eva Adenmark och Aatos Karihtala

Eskadrar 2019

Örsundsbroeskadern 25-26 maj

Sista helgen i maj, lördag den 25/5, planerar vi för Uppsalakretsens sedvanliga Örsundsbro-eskader. Vi samlas under dagen i hamnen i Örsundsbro.

Middag med huvudrätt bestående av paella serveras vid 17-tiden.

Eskadermedlemmar får 20 % på ett inköp i Iittala Outlet. Gäller Iittala, Rörstrand, Arabia och Fiskars God Vind!

Anmälan, senast den 17 maj, sker genom insättning av kostnaden, 250 kr per person, på kretsens plusgiro 17 10 94-6. Glöm inte att skriva namn och adress på inbetalningen, men sänd också för säkerhets skull ett mejl med anmälan till *Bo Nordlund*, bo.nordlund@umbria.se

Shetland, start sista veckan i maj

Eskadern går via Göta Kanal, Skagerrak och Nordsjön till Skottland. Vidare genom Caledonian Canal och till Shetlandsöarna. Hemresa direkt via Nordsjön med beräknad hemkomst i mitten av augusti.

Frågor och anmälan om deltagande till eskaderledaren *Ebbe Johnson*, tel 0702-31 10 32.

Kultureskader i Mälaren, start omkring 12 juni

Eskadern beräknas vara en knapp vecka, med besök på några av alla kulturskatter som finns runt Mälaren. Ett bra tillfälle att testa båt och besättning inför sommarens långseglingar.

Frågor och anmälan om deltagande till eskaderledaren *Bo Nordlund*, tel 0708-74 42 44.

Åland och Åbo, start 2 juli

Eskadern samlas i trakten av Arholma och går sedan norr om fasta Åland upp mot Enskär och sedan vidare mot sydost och Åbo, där den avslutas efter cirka 10 dagar. Deltagarna återvänder sedan enskilt eller i grupp(er) till hemmavattnen.

Frågor och anmälan om deltagande till eskaderledaren *Jan Simonson*, tel 0708-32 05 91.

Från Sjöfartsverket

* 13402

Sjökort: 112

Sverige. Mälaren och Södertälje kanal. Farleden till Uppsala. Fyrisån.
Rullbro Vindbron.

En ny rullbro för cykel och gångtrafik har uppförts över Fyrisån.

Segelfri höjd är 2,1 m. Segelfri bredd är 8,5 m.

Bron öppnas i sekvens med Flottsundsbron och Kungsängsbron enligt fastställda tider på nedanstående hemsidor:

<http://www.sjofartsverket.se/sv/Sjofart/Sjokort/Oppningstider-broar--kanaler/Fyrisan/>

<https://www.uppsala.se/boende-och-trafik/trafik-och-gator/brooppningstider/>

Bron är permanent stängd under den kalla årstiden mellan 15 oktober – 30 april.

Brovakt kontaktas på VHF kanal 15 samt på telefon 018-130003. Brovakt bör alltid anropas när man är utom synhåll för bron.

lat 59-49,902N, lon 017-39,684E. Bsp Mälaren – Hjälmarén 2016/s44

Uppsala kommun. Publ. 26 september 2018

Titanic Belfast

I vintras besökte Ewa Hjertsén och Per Nilson Nordirlands huvudstad Belfast, och såg bland annat världens största Titanic-utställning.

Den kolossala lyxångaren *Titanic* byggdes på varvet Harland and Wolff i Belfast åt rederiet White Star Line och sjönk i Atlanten vid sin jungfruresa 1912. Alldeles intill den forna stapelbädden ligger i dag *Titanic Belfast*, en världsledande turistattraktion som uppfördes till hundraårsminnet 2012.

Liksom för många andra olyckor var det inte en enda orsak utan flera olyckliga omständigheter som samverkade i katastrofen. Låt oss titta på några av dem.

Titanics smidda plåtar var något sprödare än nutida fartygsstål och nitades samman, vilket inte blir lika starkt som en välgjord svets. Maskinerna drevs med koleldade ångpannor och kolet förvarades i höga boxar. I en box på styrbordssidan hade kolet fattat eld, och en sådan brasa var svårsläckt. Hettan kan ha försvagat ett parti av bordläggningen.

Vintern 1911–1912 hade varit mild, vilket medfört att flera isberg än vanligt hade lämnat Grönlands västkust och flutit ut i Atlanten. Trots information om isberg i området ångade man på i 21 knop, nära maxfart. Natten till den 15 april 1912 var kall, stjärnklar och vindstilla. Uppe i förmasten stod två utkikar, men det var svårt att se isberg eftersom det inte var några vågor. Dessutom var utkikens kikare inlåst i ett skåp vars nyckel fanns hos en person på ett annat fartyg. Speciella väderförhållanden med luftmassor av olika temperatur på olika höjd kan ha brutit ljusstrålarna och fått horisonten att förefalla närmare och upplyft, så att konturerna av avlägsna isberg inte framgick förrän dessa var alldeles i närheten. Och radar – den var som bekant inte uppfunnen.

Klockan 23.38 såg utkiken Fleet ett svart föremål rakt föröver. Han larmade genast, och styrmannen Murdoch gav rorgångaren order om babordsgir och full back. Det enorma fartyget reagerade trögt, och isberget skrapade längs styrbordssidan och slet upp en lång reva i plåten nära vattenlinjen. Därmed var skeppet förlorat.

Titanic var uppdelad i 16 vattentäta skott, och skeppet kunde utan problem flyta med fyra skott vattenfyllda. Men nu var minst sex skott skadade, eftersom skadan gick längs sidan.

Fartygets båda Morse-telegrafister började genast sända ut nödsignaler och fick också svar, men närmaste fartyg som svarade var fyra timmar bort. Man räknade med att sjunka inom två timmar! Antalet livbåtar uppfyllde gällande lagar och bestämmelser, men när dessa stiftades hade ingen kunnat föreställa sig så stora fartyg. Så det fanns inte livbåtsplatser till alla människor ombord. Besättningen hann dock nätt och jämnt sjösätta de livbåtar som fanns, och sorgligt

Foto National Museums Northern Ireland

Ovan: Titanic lämnar Belfast 1912.

T v: Utställningsbyggnaden Titanic Belfast 2018. Foto Ewa Hjertsén.

nog var flera av dem bara halvfulla med människor. Givetvis rådde panik, men fartygsbefälen lyckades ändå åstadkomma att en anmärkningsvärt stor andel av de räddade var kvinnor och barn.

Kockan 02.20 sjönk fartyget med fören först, varvid skrovet brast i två stycken. Vid fyratiden på morgonen anlände passagerarångaren *Carpathia* och kunde rädda de flesta som fått plats i en livbåt. 710 passagerare och besättningsmän klarade sig av totalt 2 224 (enligt brittiska Board of Trades rapport).

Efter stora fartygsolyckor får vi ibland strängare bestämmelser för sjösäkerheten. Några beslutade regeländringar efter *Titanic*:

- Livbåtar ska finnas till samtliga ombord.
- Radiobevakning ska äga rum dygnet runt.
- SOS ska gälla som internationell nödsignal.
- Röda raketer räknas som nödsignal.
- Livbåtsövningar ska genomföras.
- Rutterna över Atlanten ändrades till mera sydliga för att undvika isberg.
- Två år efter olyckan bildades Internationella ispatrullen.

Vill du veta mer? En stor vandringsutställning om *Titanic* kommer till Fyrishov i Uppsala den 17 maj och håller öppet till den 25 augusti. Kanske ses vi där!

Per Nilson

Fakta		
Längd	269,1 m	Effekt (två kompondångmaskiner, en ångturbin)
Bredd	28,2 m	46 000 hk
Djupgående	10,5 m	Antal propellrar
Displacement	53 149 ton	3
Tonnage	46 328 brt	Maxfart
Passagerarplatser	2 435–2 603	Kölsträckt
Besättning	885–913	31/3 1909
Livbåtsplatser	1 178	Sjösatt
		31/5 1911
		I tjänst
		2/4 1912
		Sjönk
		15/4 1912
		(uppgifter från Wikipedia)

Foto Bengt-Åke Nylander.

Britta Nylander 1945-2018

Tidigt på julaftons morgon avled Britta Nylander efter en lång tid av sjukdom.

Vi kommer ihåg Britta som verksam inom Kryssarklubbens Uppsalakrets under lång tid och i många olika roller. Inte minst var hon ansvarig för kretsens tidning under 54 nummer. Med tre nummer per år betyder det 18 år.

Men vi kommer ihåg henne i än högre grad som seglare. Visserligen var hon uppväxt mitt på Uppsalaslätten, men hon fann sig snabb tillrätta i båtlivet. Hon behärskade allt, seglingen som sådan, tilläggnigar och båtmanövrer, elektroniken ombord och all annan teknik. Hon var en god seglare.

Men allra mest kommer vi ihåg henne som en god kamrat. Det är många tillfällen när vi stött på varandra, på bryggan i hemmahamnen, i vikarna runt om i Mälaren eller långt ner i S:t Annas skärgård. Vi har växlat några ord, druckit kaffe tillsammans eller delat våra måltider. Vi har pratat om våra båtar och seglingar, vi har pratat om väsentligheter i livet. Vi har många goda minnen.

Britta sörjs av sin make Bengt-Åke, en stor familj i flera generationer och många vänner. Vi är många som gläds åt våra minnen av henne och som sörjer att hon inte längre finns bland oss.

Lennart Beckman

Kretsen

Hemsida och e-postlista

Uppsalakretsen har både en egen hemsida och utskick av påminnelser till klubb-aftnar etc via e-post. Hemsidan hittar man antingen via riksföreningens sida www.sxk.se eller direkt på www.sxk.se/uppsalakretsen. Påminnelser via e-post kommer inför varje programkväll och några andra tillfällen per år till alla som har anmält sin e-postadress till kretsen.

Både hemsidan och e-postlistan sköts av Jan Simonson, och vill du anmäla dig till listan är det honom du ska kontakta via jan.simonson@sxk.se.

Läs Nytt från Uppsalakretsen på din skärm!

Om du inte längre vill få den tryckta kretstidningen i brevlådan tre gånger om året, ska du anmäla din postadress *och* e-postadress till redaktören, per.nilson@comhem.se. Då får du i stället ett mejl varje gång som ett nytt nummer finns att ladda hem från hemsidan. Och kretsen sparar på papper och porto!

SXK på YouTube

På Kryssarklubbens kanal på YouTube finns filmer som t ex ”Segla vikingaskepp” eller ”Segla till Polen”, Seglarskolans tur över Nordsjön till Skottland och olika föredrag. Teman som ”Segla långsamt” och ”Segla lågbudget” och annat kul för båtfolk ligger där.

Annonsera i Nytt från Uppsalakretsen

Nytt från Uppsalakretsen utkommer med tre nummer per år, i början av januari, april och oktober. För information om annonsering och annonspriser, kontakta per.nilson@comhem.se. Kretsens medlemmar annonserar gratis om båtar, båt-prylar etc.

Nytt från Uppsalakretsen, som utkommer i januari, april och oktober, är medlemsblad för Svenska Kryssarklubben, Uppsalakretsen

c/o Lennart Beckman

Henry Säldes väg 7

756 43 Uppsala

e-post: uppsalakretsen@sxk.se *hemsida:* www.sxk.se/uppsalakretsen

plusgiro: 17 10 94-6

Ordförande: Lennart Beckman, lennart@marlenuppsala.se

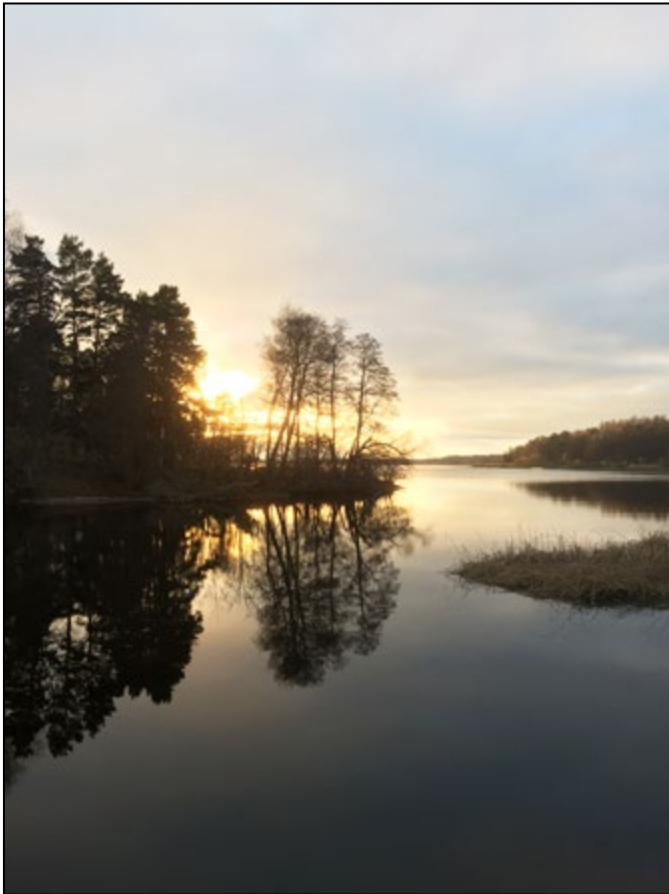
Material till tidningen skickas till per.nilson@comhem.se. Bilder som mejlas ska skickas som separata bifogade jpg-filer, ej infogade i textfiler. Upplösning minst 300 dpi.

Carlssons Tryckeri, Uppsala 2019 www.carlssonstryckeri.se

Framsidan: *Saga* med Eva Adenmark och Aatos Karihtala. Foto Ebbe Johnson.

B

Avsändare:
Svenska Kryssarklubben
Uppsalakretsen
c/o Lennart Beckman
Henry Säldes väg 7
756 43 Uppsala

Höst, vinter, vår och snart sommar igen. Foto Kurt Sjöberg.